

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ARICILIK MESLEKİ EĞİTİM VE ÇALIŞMA HAYATINDA TEMEL HAKLAR EL KİTAPÇIĞI

ARILARI YAŐAT, GELECEĞİNİ KAZAN PROJESİ KEEP BEES ALIVE, EARN YOUR FUTURE TREESP.1.2NEETPRO/P-03/147

İNSAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAM OTORİTESİ

İŐKUR
TÜRKİYE İŞ KURUMU

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

Bu rapor Avrupa Birliği ve Trkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İerik tamamıyla orum Valiliği Merkez Kylere Hizmet Gtrme Birliği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği ve Trkiye Cumhuriyetinin grşlerini yansıtılmak zorunda değildir.

This report has been produced with the financial assistance of the European Union and the Republic of Turkey. Its contents are the sole responsibility of orum Governorship Central Villages Service Provision Union and do not necessarily reflect the views of the European Union and the Republic of Turkey.

İçindekiler

Önsöz.....	4
ARICILIK	5
ARICILIĞIN TARİHSEL GELİŞİMİ	6
Antik Dönem.....	6
Orta Çağ.....	6
Modern Dönem	7
Günümüz	7
DÜNYADA ARICILIĞIN DURUMU	8
TÜRKİYE'DE ARICILIĞIN DURUMU.....	8
İSTİHDAM ALANI OLARAK ARICILIK	9
İstihdam Fırsatları.....	9
ARICILIK EĞİTİMİ NEDİR?	11
Neden Arıcılık Eğitimi Alınmalı?.....	12
Arıcılık Eğitimi Konuları Nelerdir?.....	12
Arıcılık Eğitimi Veren Kuruluşlar	14
İŞ VE BORÇLAR HUKUKU TEMELİNDE TARIM ÇALIŞANLARI	18
İş Kanununa Tabi Olan Tarım İşçileri	21
İş Kanuna Tabi Tarım İşvereninin Sorumlulukları	24
TARIM ÇALIŞANLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİ.....	26
Ek 5. Madde Kapsamında Tarım Veya Orman İşlerinde Hizmet Akdiyle Süreksiz Olarak Çalışanların Sigortalılığı	28
EK 5. Maddeye Tabi Sigortalılığın Prim Oranları ve Prim Ödemeleri	31
Ek 5. Madde Kapsamındakilere Uygulanan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kolları	32
Ek Madde 5 Kapsamındakilerin Genel Sağlık Sigortasından Yararlanması	35
Ek Madde 5 Kapsamında Sigortalılığın Sona Ermesi	37

Önsöz

Arıcılığın tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Bulunan tarihi kalıntılar, tasvirler ve okunan tabletler arıcılığın yaklaşık olarak on beş bin yıllık geçmişi olduğunu, dört bin yıl öncesinden beri balın besin, ilaç ve dini amaçlarla kullanıldığını göstermektedir. Dolayısıyla arıcılık mesleği en eski mesleklerden biridir.

Gerek ekosistemin korunması ve gerekse tarımsal verimliliğin artırılmasına sağladığı katkının anlaşılması sonrası arılar ve arıcılık mesleği daha da önemsenmiş ve arı ürünlerinin (bal, arı sütü, arı zehiri, polen, propolis, arı ekmeği, bal mumu) çeşitlenmesi ile birlikte arıcılık insanların geçimlerini sağlayabilecekleri önemli bir meslek dalı haline gelmiştir. Ekosistem ve insanlığın geleceği için hayati derecede öneme sahip bir canlı ile üretim yapan arıcının günümüzün hızla değişen çalışma koşulları içinde sahip olduğu haklarının farkında olması ve bu hakları koruyabilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu kitapçık, arıcılık mesleğine adım atanlar için bir rehber niteliği taşıırken, aynı zamanda bu alanda uzun yıllar faaliyet gösteren arıcılar için de bilgilerini güncelleyebilecekleri bir kaynak olarak tasarlanmıştır. İçerikte, mesleki güvenlik ve sağlık önlemlerinden sosyal haklara, iş hukuku kapsamındaki yükümlülüklerden sektördeki yeniliklere kadar geniş bir yelpazede bilgi sunulmaktadır.

Bu çalışmada emeği geçen tüm kişi ve kurumlara teşekkür eder, arıcılık mesleğinde emek veren herkese verimli ve güvenli bir çalışma hayatı dilerim.

ARICILIK

Arıcılık, bal arısı (*Apis mellifera*) kolonilerinin yönetimi ve bakımı yoluyla bal, polen, arı sütü ve propolis gibi ürünlerin elde edilme faaliyetidir. Bu faaliyet, hem tarımsal bir işletme biçimi hem de ekosistem sağlığı için önemli bir bileşendir. Arıcılık, yalnızca ürün elde etme amacı taşımakla kalmaz; aynı zamanda bitkilerin tozlaşmasında kritik bir rol oynayarak tarımsal verimliliği artırır.

Arıcılık, büyük ölçüde flora çeşitliliğine bağlıdır. Nektar akışı, arıların beslenmesi ve kolonilerin gelişimi için gereklidir. Arıcılar, yerel bitki örtüsünü ve mevsimsel çiçeklenme döngülerini dikkate alarak kolonilerini yönetirler. Bu durum, hem arıların sağlığını korumak hem de verimli ürünler elde etmek açısından önemlidir.

Modern arıcılık, geleneksel tekniklerin yanı sıra bilimsel ve teknolojik yeniliklerden faydalanmayı gerektirir. Hastalık ve parazitlerle mücadelede genetik ıslah, aşılama ve biyoteknolojik yöntemler kullanılmaktadır.

ARICILIĞIN TARİHSEL GELİŞİMİ

Arıcılık, insanlık tarihi kadar eski bir meslek dalıdır. Hem besin kaynağı hem de ekonomik faydaları nedeniyle arılar, insan toplulukları tarafından yüzyıllar boyunca önemli bir şekilde değerlendirilmiştir.

Antik Dönem

Arıcılığın izleri, Mısır, Mezopotamya ve antik Yunan gibi medeniyetlere kadar uzanır. Mısırlılar, M.Ö. 3000 civarında arı yetiştiriciliğine başlamış ve balı hem gıda hem de dini ritüellerde kullanmıştır. Mezopotamya'da, Hammurabi Kanunları'nda arıcılıkla ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

Orta Çağ

Orta Çağ boyunca arıcılık, Avrupa'da yaygın bir şekilde sürdürüldü. Manastırlarda bal ve balmumu üretimi artmış, bu dönemde arıcılıkla ilgili bilgi birikimi de çoğalmıştır. Arı kovanlarının şekli değişmiş ve modern arıcılığın temelleri atılmıştır.

Modern Dönem

19. yüzyılda, arıcılıkta devrim niteliğinde yenilikler yaşandı. Lorenzo Langstroth, "*Langstroth kovanı*" adı verilen hareketli çerçeve sistemini geliştirdi. Bu sistem, arıların doğal davranışlarını dikkate alarak verimliliği artırdı ve modern arıcılığın temelini oluşturdu.

Günümüz

Bugün arıcılık, hem hobi hem de ticari bir faaliyet olarak dünya genelinde yaygındır. Küresel gıda güvenliği ve ekosistem dengesi açısından arıların önemi giderek daha fazla anlaşılmaktadır. Ayrıca, sürdürülebilir arıcılık uygulamaları ve organik bal üretimi gibi yeni trendler, arıcılığın geleceğini şekillendirmektedir.

DÜNYADA ARICILIĞIN DURUMU

Dünya genelinde arıcılık, yaklaşık 80 milyon kovanla gerçekleştirilmektedir ve 2021 yılında toplam bal üretimi 1,8 milyon ton olarak kaydedilmiştir. Arılar, bitkilerin yaklaşık %75'inin polinasyonunda rol oynar, bu da gıda güvenliği için kritik öneme sahiptir. Ancak, küresel iklim değişikliği, pestisit kullanımı ve habitat kaybı gibi faktörler, arı popülasyonlarını tehdit eden başlıca sorunlardır. Bu durum, dünya genelinde arıcılar ve araştırmacılar tarafından daha sürdürülebilir yöntemler geliştirilmesi için acil bir ihtiyaç doğurmuştur.

TÜRKİYE'DE ARICILIĞIN DURUMU

Türkiye, zengin bitki örtüsü ve çeşitli iklim koşulları sayesinde arıcılık için ideal bir ortam sunmaktadır. 2022 verilerine göre, Türkiye'de yaklaşık 10 milyon kovan bulunmaktadır ve yıllık bal üretimi 100 bin ton civarındadır. Türkiye, dünya bal üretiminde ilk on ülke arasında yer almakta ve özellikle çiçek ve kestane balı çeşitleriyle tanınmaktadır. Yerli arı

ırklarının korunması ve organik arıcılığa yönelik artan ilgi, Türkiye’de arıcılığın gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır.

İSTİHDAM ALANI OLARAK ARICILIK

Arıcılık, yerel ekonomilerin güçlenmesine ve istihdamın artmasına katkıda bulunur, özellikle kırsal bölgelerde önemli bir geçim kaynağıdır.

Arıcılık, hem ekonomik hem de çevresel açıdan önemli bir istihdam alanı olarak dikkat çekmektedir. Bu meslek, gıda üretimi, biyoçeşitliliği koruma ve kırsal kalkınma gibi birçok alanda katkı sağlamaktadır.

Arıcılık, tarımsal bir faaliyet olmasının yanı sıra, bal, polen, propolis ve balmumu gibi çeşitli ürünlerin üretimiyle önemli bir gelir kaynağı oluşturur.

İstihdam Fırsatları

Arıcılık, ekosistem dengesi için kritik bir rol oynamaktadır. Arıların polinasyon faaliyetleri,

bitkilerin üremesi ve gıda üretiminin artırılması açısından önemlidir. Bu bağlamda, arıcılık mesleği, çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunarak, tarımsal çeşitliliğin korunmasına yardımcı olmaktadır.

Arıcılık, yalnızca arıcıların kendisi için değil, aynı zamanda yan sektörler için de istihdam fırsatları yaratır. Arı kovanı üretimi, bal işleme, pazarlama ve dağıtım, eğitim ve danışmanlık hizmetleri gibi alanlar, arıcılıkla ilgili iş imkanlarını genişletmektedir. Ayrıca, organik arıcılığa olan ilgi, yeni iş fırsatları ve pazarlama stratejileri geliştirmeye olanak tanımaktadır.

Arıcılık mesleği, belirli bir bilgi birikimi ve deneyim gerektirmektedir. Arıcıların, arı sağlığı, üretim teknikleri ve pazarlama konularında eğitim alması önemlidir.

ARICILIK EĞİTİMİ NEDİR?

Arıcılık, hem ekonomik hem de ekosistem sağlığı açısından kritik bir tarımsal faaliyet olarak kabul edilmektedir. Bu alanda başarı sağlamak için mesleki eğitim, arıcıların bilgi ve becerilerini geliştirmede hayati bir rol oynamaktadır.

Arıcılık eğitimi, arı yetiştirme ve arı ürünleri elde etme süreçlerini öğreten bir eğitim türünü ifade eder. Arıcılık, özellikle bal üretimi için arı kolonilerini yönetme, arıların bakımını yapma ve arı ürünleri (bal, polen, propolis, balmumu vb.) elde etme işlemidir. Arıcılık eğitimi, hem hobi amaçlı arıcılıkla ilgilenen kişilere hem de ticari arıcılık yapanlara yönelik olabilir.

Arıcılık eğitimi, arıcılığı yeni başlayanlar için başlangıç seviyesinden profesyonellere kadar çeşitli seviyelerde sunulabilir. Bu eğitim, arıcılığın bilimsel ve pratik yönlerini öğrenmek isteyenlere rehberlik eder ve arıların sağlıklı bir şekilde bakımını yapma ve arı ürünlerini etkili bir şekilde üretme becerilerini

geliştirir. Aynı zamanda arıcılıkla ilgili yerel ve ulusal yönetmeliklere uygunluk sağlama konularında da bilgi sunabilir.

Neden Arıcılık Eğitimi Alınmalı?

Arıcılık, karmaşık bir süreçtir ve arı sağlığı, üretim teknikleri, hastalık yönetimi ve ürün işleme gibi birçok konuyu kapsar. Mesleki eğitim, arıcılara bu alanlarda kapsamlı bilgi sunarak, etkin ve verimli yöntemlerle çalışabilmelerini sağlar. Eğitimsiz arıcılar, hatalı uygulamalar nedeniyle düşük verim ve arı kayıpları yaşayabilir.

Arıcılık Eğitimi Konuları Nelerdir?

Arı Yetiştirme Teknikleri: Eğitim, arı kolonilerinin nasıl kurulacağını, bakımının nasıl yapılacağını ve hastalık kontrolünün nasıl uygulanacağını öğretir.

Bal Üretimi: Arıcılığın en bilinen yönlerinden biri bal üretimidir. Eğitim, bal üretim süreçlerini, balın nasıl çıkarılacağını ve saklanacağını anlatır.

Diğer Arı Ürünleri: Arılar sadece bal üretmez, aynı zamanda polen, propolis, balmumu ve arı sütü gibi diğer ürünleri de üretebilir. Eğitim, bu ürünlerin nasıl toplanacağını ve kullanılabileceğini öğretir.

Arı Hastalıkları ve Zararlıları: Arıların sağlığını tehdit eden hastalıklar ve zararlılar hakkında bilgi verir ve bu sorunları nasıl önleyebileceğinizi veya tedavi edebileceğinizi öğretir.

Arıcılık Ekipmanları: Arıcılıkta kullanılan ekipmanları tanıtır ve nasıl kullanılacaklarını öğretir. Bu, arı kovanları, çerçeveler, arı kıyafetleri ve diğer araçları içerebilir.

Arıcılık İşletmesi Yönetimi: Ticari arıcılık yapanlar için işletme yönetimi konularına odaklanabilir. Bu, mali planlama, pazarlama, satış ve müşteri ilişkileri yönetimi gibi işletme becerilerini içerir.

Arıcılık ve Çevre Koruma: Arıcılığın doğal çevre ve ekosistemle ilişkisini vurgular. Arıların ve diğer

böceklerin ekosistemdeki rolünü ve çevre koruma önlemlerini ele alabilir.

Arıcılık Belgeleri ve İzinler: Ticari arıcılık yapacak olanlar için gerekli olan izinler, sertifikalar ve yönetmelikler hakkında bilgi sunabilir.

Arıcılık Eğitimi Veren Kuruluşlar

Arıcılık, Türkiye'nin zengin florası ve iklim koşulları sayesinde önemli bir tarımsal faaliyet alanıdır. Arı ürünlerinin artan talebi, arıcılıkla ilgili bilgi ve becerilerin kazanılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'de üniversiteler, tarım kuruluşları, sivil toplum kuruluşları arıcılık eğitimi vererek bu mesleğin profesyonelleşmesine katkı sağlamaktadır. Eğitim programları, arıcıların verimliliğini artırmakta ve sürdürülebilir uygulamalara yönlendirmektedir.

Eğitim Kurumları

Tarım Fakülteleri ve Meslek Yüksek Okulları: Türkiye'deki birçok üniversitenin meslek yüksekokullarında arıcılık programında arıcılık

eğitimi verilmektedir. Bu programlar, hem teorik hem de pratik eğitim sunarak öğrencilerin arıcılık konusunda uzmanlaşmalarını sağlamaktadır.

Meslek Yüksekokullarında Arıcılık Programı Bulunan Üniversite Örnekleri:

Bingöl Üniversitesi (Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu)

Bitlis Eren Üniversitesi (Hizan Meslek Yüksekokulu)

Düzce Üniversitesi (Meslek Yüksekokulu)

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (Ula Ali Koçman Meslek Yüksekokulu)

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Ladik Meslek Yüksekokulu)

Tarım ve Orman Bakanlığı

Eğitim Programları: Tarım ve Orman Bakanlığı, arıcılıkla ilgili çeşitli eğitim programları

düzenlemektedir. Bu programlar, hem mevcut arıcılara hem de arıcılığa yeni başlayanlara yöneliktir. Eğitimler genellikle yerel tarım müdürlükleri aracılığıyla organize edilir.

Ziraat Odaları

Ziraat odaları, arıcılık konusunda yerel eğitimler ve seminerler düzenleyerek çiftçilere bilgi sağlamaktadır. Bu eğitimler, pratik bilgiler ve güncel gelişmeler hakkında bilgilendirme yapmayı amaçlamaktadır.

Sivil Toplum Kuruluşları

Türkiye'deki bazı sivil toplum kuruluşları, arıcılık eğitim programları ve seminerleri düzenlemektedir. Bu kuruluşlar, arıcıların deneyimlerini paylaşmalarını ve yeni teknikler öğrenmelerini sağlamaktadır.

Online Eğitim Platformları

Son yıllarda, dijital eğitim olanakları da artmaktadır. Çeşitli online platformlar, arıcılık eğitimi veren kurslar sunmakta ve arıcıların bilgiye ulaşımını kolaylaştırmaktadır.

İŞ VE BORÇLAR HUKUKU TEMELİNDE TARIM ÇALIŞANLARI

Mevsimlik İş

Mevsimlik işler, yılın yalnızca belirli dönemlerinde gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Bu işler, yıl boyunca sürebilir veya belirli bir zaman diliminde yoğunlaşabilir. Mevsimlik işlerin en önemli özelliği, yılın belirli zamanlarında düzenli olarak tekrarlanmalarındadır. Bu nedenle, bu tür çalışmaların süresi işin niteliğine bağlı olarak değişkenlik gösterebilir.

Mevsimlik Tarım İşi

Ülkemizde her mevsim farklı tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Bu ürünlerin ekimi gerçekleştirilirken, hasat süreci çoğunlukla yaz aylarında yoğunlaşır. Yılın belirli zaman dilimlerinde gerçekleştirilen ve kısa süreli olan bu tarımsal faaliyetlere mevsimlik tarım işi denir.

Mevsimlik Tarım İşçisi

Mevsimlik tarım işleri, yoğun insan emeği gerektiren faaliyetlerdir. Mevsimlik tarım işçileri, bir işverene bağlı olarak çalışarak belirli dönemlerde tarım işlerinde görev alır. Bu işçiler, yerel tarım faaliyetlerinde bulunabilir veya başka bölgelere göç ederek o bölgelerdeki tarım işlerinde çalışabilirler. Özellikle kendi toprakları olmayan ya da çeşitli nedenlerle tarım yapamayan kişiler, başka yerlere göç ederek geçici veya gezici işçi olarak tarım sektöründe yer alırlar.

Süreksiz İş

Süreksiz işin tanımı, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 10. maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre, süreksiz işler nitelikleri itibarıyla en fazla otuz gün süren faaliyetlerdir. Kanun, sürekli iş ile süreksiz iş arasındaki ayrımı, işin niteliğine dayalı olarak objektif kriterlere göre yapmaktadır. Süreksiz işin belirlenmesinde, işin ne kadar süreyle süreceği esas alınır ve bu nedenle bir aydan kısa süren işler, Sosyal

Güvenlik Kurumu tarafından "süreksiz iş" olarak kabul edilmektedir. Süreksiz işin belirlenmesinde, işin fiilen ne kadar sürdüğü ya da tarafların kendi aralarında belirlediği süre dikkate alınmaz; bu, genel yaşam deneyimlerine dayanarak belirlenir.

1. Her çeşit meyveli ve meyvesiz bitkiler; çay, pamuk, tütün, elyafli bitkiler; turunçgiller; pirinç, baklagiller; ağaç, ağaççık, omca, tohum, fide, fidan; sebze ve tarla ürünleri; yem ve süs bitkilerinin yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı, araştırılması, bunlarla ilgili her türlü toprak işleri, ekim, dikim, aşı, budama, sulama, gübreleme, hasat, harman, devşirme, temizleme, hazırlama ve ayırma işleri, hastalık ve zararlılarla mücadele, sulama birliklerince ortaklaşa ödeme usulü ile tarımsal sulama sistemlerinin işletilmesi, toprak ıslahı, çayır, mera, toprak ve su korunması gibi işler,

2. Her türlü iş ve gelir hayvanlarının yetiştirilmesi, üretimi, ıslahı ve bunlarla ilgili bakım, güdüm, terbiye, kırkım, sağım ve ürünlerinin elde edilmesi, toplanması, saklanması ile bu hayvanların hastalık ve asalaklarıyla mücadele işleridir (03.09.2008 tarihli “Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik)

Bunlar haricinde kalan bir işin tarım işi sayılıp sayılmayacağı hususunu belirlemeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilidir.

İş Kanununa Tabi Olan Tarım İşçileri

Bir işyerinde 51’den az tarım işçisi çalışıyorsa, İş Kanunu yerine Borçlar Kanunu’nun ilgili hükümleri (m.393-447) geçerli olacaktır.

Bu durumda, işçi ve işveren arasındaki ilişki, İş Kanunundaki iş sözleşmesinden farklı olarak hizmet sözleşmesi ile düzenlenmektedir.

Tarım işçilerinin İş Kanunu'ndan yararlanabilmesi için aşağıdaki şartların bir arada bulunması gerekmektedir:

- Tarım sektöründe yer alan ve yönetmelikte (Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik) belirtilen işlerde çalışıyor olmalıdır,
- İşyerinde toplam işçi sayısının 51 veya daha fazla olması gerekir,
- Yapılan işlerin niteliği nedeniyle 30 gün veya daha uzun sürmesi şartı aranmaktadır.

İş Kanuna Tabi Tarım Çalışanlarının Hak ve Sorumlulukları

1. Tarım işçisinin iş sözleşmesinden kaynaklanan temel yükümlülüğü, iş görme borcudur. Üstlenilen işin şahsen yerine getirilmesi esastır (BK m.395). Ayrıca, işçi,

işin icrasında gereken tüm dikkat ve özeni göstermekle yükümlüdür (BK m.396).

Bu yükümlülüğe uyulmaması durumunda, haklı fesih sebebi oluşur ve işçi, işverene verdiği zararları karşılamakla sorumlu olur (İK m.25/II, 1). Ancak burada önemli olan nokta, tarım işçisinin yetenekleri ve eğitim düzeyine uygun bir işte çalıştırılmasıdır.

Örneğin, bir tarım işçisinin toplama işini yaparken ona ilaç atma görevi verilmesi ve bu durumda ürünün zarar görmesi halinde, işçinin kasıt ya da ihmali yoksa dikkat ve özen yükümlülüğünün ihlal edildiği söylenemez.

2. İşçinin iş sözleşmesinden kaynaklanan bir başka yükümlülüğü, işverenin talimatlarına uymaktır. Bu yükümlülük, işverenin yönetim hakkından doğar. Ancak tarım işçisi, işyerinin gereksinimlerine ve tarımsal uygulamalara uygun olmayan talimatlara itaat etmek zorunda değildir.

3. Borçlar Kanunu madde 396'dan doğan bir diğer yükümlülük, işçinin sadakat borcudur. Bu borç çerçevesinde, işçinin "sır saklama", "rekabet etmeme" ve işverenin adına üçüncü kişilerden aldığı eşyaları "teslim etme ve hesap verme" (m.397) yükümlülükleri bulunmaktadır.

İş Kanuna Tabi Tarım İşverenin Sorumlulukları

1. İşverenin en önemli ödevi, işçinin iş görme borcunun karşılığını oluşturan ücret ödeme borcudur.

Borçlar Kanunu madde 401'e göre, işveren, işçiye sözleşme veya toplu iş sözleşmesinde belirtilen ücretleri ödemekle yükümlüdür. Eğer bu belgelerde bir hüküm yoksa, asgari ücretten az olmamak kaydıyla emsal bir ücret ödemesi gerekmektedir. Ücret ödemeleri, bono, kupon, senet ya da başka bir yöntemle yapılamaz.

2. Tarım işlerinde çalışma süresi, genel olarak haftada en fazla 45 saat olarak belirlenmiştir. Bu süre, iklim ve mevsim koşulları ile tarım ve ormancılıkla ilgili işlerin özellikleri dikkate alınarak, sözleşmede aksi belirtilmediği sürece haftanın günlerine eşit bir şekilde dağıtılarak uygulanır (Tarım ve Ormandan Sayılan İşlerde Çalışanların Çalışma Koşullarına İlişkin Yönetmelik m.7).
3. İşverenin ikinci önemli ödevi, işçiyi gözetme borcudur. BK m.417 uyarınca; *“İşveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği*

konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.”

Bu yükümlülöklere uyulmaması halinde, işçinin ölməsi, yaralanması ya da kişilik haklarının ihlal edilmesi durumunda, işverenin hem ceza hukuku çerçevesinde sorumluluğu hem de sözleşmeye aykırılıktan kaynaklanan tazminat sorumluluğu doğar.

TARIM ÇALIŞANLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİ

5510 sayılı Kanun'a 6111 sayılı Kanunla 01.03.2011 tarihinden itibaren ilave edilen Ek 5. madde ile kamu idarelerinde tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz çalışanlar hariç olmak üzere tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz çalışanlar 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmıştır.

5510 sayılı Kanun'a 6111 sayılı Kanun ile eklenen Ek 5. madde, 01.03.2011 tarihinden itibaren kamu idarelerinde tarım veya orman işlerinde süreksiz olarak çalışanları kapsamaktadır. Ancak, bu düzenleme, yalnızca hizmet akdiyle sürekli çalışanlar için geçerlidir. Tarım veya orman işlerinde süreksiz çalışanlar, 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak kabul edilmiştir.

- 5510 sayılı Kanuna göre, kamu idaresi bünyesinde tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle çalışanlar, işyerinde yapılan işin sürekli ya da süreksiz olduğuna bakılmaksızın sigortalı sayılır.
- Kamu idaresi dışında yani özel sektörde tarım veya orman işlerinde hizmet akdi ile sürekli çalışanlar 5510 sayılı Kanun kapsamında zorunlu sigortalıdır.
- Tarım veya orman işlerinde süreksiz çalışanlar, 5510 sayılı Kanun 4. maddenin

birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalıdır. 5510 sayılı Kanun m.4/I-a kapsamında sigortalı sayılır.

Sadece özel sektörde tarım veya orman işinde hizmet akdiyle süreksiz olarak çalışanlar 5510 sayılı Kanun kapsamı dışında tutulmuştur. 6111 sayılı Kanun ile eklenen ek 5. madde uyarınca genel isteğe bağlı sigortalılıktan farklı olarak 5510 sayılı Kanununun 4. maddesinin 1. fıkrasının “a” bendi kapsamında sigortalılık düzenlenmiştir. Ek 5. madde kapsamında sigortalı olan kimseler, istisnai ve kendine özgü bir şekilde sigortalı olmaktadır.

Ek 5. Madde Kapsamında Tarım Veya Orman İşlerinde Hizmet Akdiyle Süreksiz Olarak Çalışanların Sigortalılığı

Ek 5. madde kapsamında sigortalı olabilmek için;

- 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile 506 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesi ve 2925 sayılı Kanun kapsamında çalışmamak,
- isteğe bağlı sigortalı veya isteğe bağlı iştirakçi olmamak,
- SGK'dan ve 506 sayılı Kanun'un Geçici 20. maddesi kapsamındaki sandıklardan kendi sigortalılıklarından dolayı gelir veya aylık almamak,
- 18 yaşını doldurmuş olmak şarttır

Ek 5. maddeye tabi sigortalılık 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalılık olarak kabul edilmektedir.

madde kapsamında sigortalı olmak isteyenlerin, SGK internet sitesinde bulunan "Tarım İşlerinde Hizmet Akdiyle Süreksiz Çalışanlara Ait İşe Giriş Bildirgesi"ni doldurmaları gerekmektedir. Bu belge, ikamet ettikleri muhtarlık ile tarım

müdürlüklerinden onaylanmalı ve ardından sosyal güvenlik il müdürlüklerine veya merkezlerine başvurulmalıdır.

Sigortalı olmayı isteyenler, SGK'nın web sitesinde yer alan "Tarım İşlerinde Hizmet Akdiyle Süreksiz Çalışanlara Ait İşe Giriş Bildirgesi"ni temin ederek, ikamet ettikleri muhtarlık ve buldukları il veya ilçedeki tarım müdürlüklerinden onaylatmak zorundadır. Onay sürecinden sonra, belgeyi sosyal güvenlik il müdürlükleri ya da merkezlerine teslim etmelidirler.

Bu kapsamda sigortalı olmayı hedefleyen bireylerin, SGK'nın web sitesindeki "Tarım İşlerinde Hizmet Akdiyle Süreksiz Çalışanlara Ait İşe Giriş Bildirgesi"ni temin ederek, ikamet ettikleri muhtarlık ile yerel tarım müdürlüklerinden onaylatmaları ve ardından sosyal güvenlik il müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

EK 5. Maddeye Tabi Sigortalılığın Prim Oranları ve Prim Ödemeleri

- Ek 5. maddeye tabi olarak süreksiz tarım sigortası için sigortalılık, sigortalılık için müracaat edilen tarih itibariyle başlatılır
- Süreksiz tarım sigortası için ödemiş oldukları primler ay 30 gün, yıl ise 360 gün olarak dikkate alınır.
- Süreksiz tarım sigortasına müracaat eden sigortalılar, 01.03.2011 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun'un 82. maddesine göre belirlenen prime esas kazancın alt ve üst sınırı arasında olmak kaydıyla sigortalı tarafından belirlenen günlük kazancın otuz katının % 34,5'i oranında prim öderler. Bu primin % 20'si malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, % 12,5'i genel sağlık sigortası, % 2'si iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası primidir.
- Ancak, 5510 sayılı Kanun'un Geçici 29. maddesi ile Ek 5. maddesi kapsamındaki

sigortalılar 01.03.2011-31.12.2011 tarihleri arasında 82. maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt sınırının on sekiz günlük tutarı üzerinden başlanılarak, takip eden her yıl için bir puan artırılmak suretiyle otuz katını geçmemek üzere prim öderler.

- 5510 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesi kapsamındaki sigortalılar, her aya ait primlerini ilgili ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler. Yasal süresi içinde ödenmeyen primlere Kanun'un 89. maddesi gereğince ödenme tarihine kadar gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır.

Ek 5. Madde Kapsamındakilere Uygulanan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kolları

- Ek 5. maddenin 4. fıkrasına göre, tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz çalışanlar, 5510 sayılı Kanununun 4/1/a bendi uyarınca sigortalı olarak kabul edilmektedir. Bu kişiler, kısa vadeli sigorta kolları arasında yalnızca iş kazası ve meslek hastalığı

sigortasından faydalanabilirler. Ayrıca, uzun vadeli sigorta kolları açısından malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası ile genel sağlık sigortasından da yararlanma hakları bulunmaktadır.

- Ek 5. maddenin 5. fıkrasına göre, sigortalıların iş kazası ve meslek hastalığı sigorta kollarından sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için belirli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Öncelikle, iş kazasının meydana geldiği tarihten en az on gün önce sigortalı olarak tescil edilmelidirler ve sigortalılık sürelerinin sona ermemiş olması gerekmektedir. Ayrıca, bu Kanuna göre geçici iş göremezlik ödeneği, sürekli iş göremezlik geliri ya da malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası aylıkları alınabilmesi için prim ve prime ilişkin tüm borçların ödenmiş olması şartı aranmaktadır. İş kazası ya da meslek hastalığı durumunda, bu olayın kendileri veya işverenleri tarafından derhal

kolluk kuvvetlerine ve en geç üç iş günü içinde Kuruma bildirilmesi de zorunludur.

- Bu fıkra uyarınca, sigortalıların iş kazası ve meslek hastalığı sigortası yardımlarından faydalanabilmeleri için bazı koşulları sağlamaları gerekiyor. İş kazası olayının meydana geldiği günden en az on gün önce sigortalı olarak tescil edilmek ve sigortalılıklarının devam etmesi gerekiyor. Ayrıca, geçici iş göremezlik ödeneği veya diğer sosyal yardımlar için prim ve borçların tam olarak ödenmiş olması da şarttır. Olayın ardından, iş kazası veya meslek hastalığı durumu en kısa sürede kendileri veya işverenleri tarafından kolluk kuvvetlerine bildirilmeli ve Kuruma en geç üç iş günü içinde iletilmelidir.
- Ek 5. maddenin 5. fıkrasına dayanarak, sigortalıların iş kazası ve meslek hastalığı yardımlarından yararlanabilmesi için bazı şartlar bulunmaktadır. İş kazasının gerçekleştiği tarihten en az on gün önce

tescil edilmiş olmaları ve sigortalılık sürelerinin sona ermemiş olması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, bu Kanuna göre geçici iş göremezlik ödeneği ya da sürekli iş göremezlik geliri gibi hakların elde edilebilmesi için prim ve borçların ödenmiş olması da şarttır. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığı durumu, derhal ya da en geç üç iş günü içerisinde kolluk kuvvetlerine ve Kuruma bildirilmelidir.

Ek Madde 5 Kapsamındakilerin Genel Sağlık Sigortasından Yararlanması

- Ek 5. maddenin 7. fıkrasında, bu kapsamda sigortalı olanların ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin genel sağlık sigortasından yararlanabileceği belirtilmiştir. Bu hükme göre, sigortalıların ve bakmakla yükümlü olduklarının genel sağlık sigortası imkanlarından faydalanabilmesi için, 67. maddede belirtilen diğer şartların yanı sıra sağlık hizmeti sunucusuna başvurdukları

tarihte, 6183 sayılı Kanununun 48. maddesine göre tecil ve taksitlendirme süreci devam edenler dışında, 60 günden fazla prim ve borçlarının olmaması gerekmektedir.

- Ek 5. madde kapsamında sigortalı olanların durumu, 5510 sayılı Kanununun 4/1/a bendi kapsamındaki sigortalılıkla eşdeğerdir. Bu nedenle, sigortalının prim borcu bulunmadığı sürece, kendisi ve aile bireyleri genel sağlık sigortasından faydalanabilir.
- Bu fıkra uyarınca, Ek 5. madde kapsamında sigortalıların ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin genel sağlık sigortası haklarından yararlanabilmesi için belirli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Sigortalıların, sağlık hizmeti sunucusuna başvurdukları tarihte, 6183 sayılı Kanununun 48. maddesine göre tecil ve taksitlendirme sürecinin devam ettiği durumlar hariç olmak üzere, 60 günden fazla prim ve diğer borçlarının bulunmaması şartı aranmaktadır. Ayrıca, Ek 5. madde

kapsamındaki sigortalılık, 5510 sayılı Kanun'un 4/1/a bendi kapsamındaki sigortalılıkla statü olarak eşdeğerdir; bu nedenle, sigortalının prim borcu yoksa, kendisi ve aile bireyleri genel sağlık sigortasından yararlanma hakkına sahiptir.

Ek Madde 5 Kapsamında Sigortalılığın Sona Ermesi

- Ek 5. madde kapsamındaki sigortalılığın sona ereceği durumlar, maddenin 2. ve 3. fıkralarında belirtilmiştir. 2. fıkraya göre, 5510 sayılı Kanununun 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi dahil olmak üzere tarımsal faaliyet yürütenlerin de içinde bulunduğu 4. maddeye dayanarak sigortalı olarak işe başlayanların sigortalılığı, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren sona erecektir.

- Ayrıca, sigortalılıklarını sona erdirmek isteyenlerin talepleri, talep tarihinden itibaren geçerli olacaktır. Prim borcu bulunanlardan talepte bulunanların durumunda ise, sigortalılık, son ödenmiş prim gününden itibaren sona erecektir. Gelir ya da aylık talebinde bulunanların, aylığa hak kazanmış olmaları şartıyla talep tarihinden itibaren sigortalılıkları sona erecek; ölen sigortalıların durumunda ise sigortalılığın sona ermesi, ölüm tarihinden itibaren geçerli olacaktır.

Bu rapor Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İerik tamamıyla orum Valiliği Merkez Kylerle Hizmet Gtrme Birliği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyetinin grşlerini yansıtmak zorunda değildir.

This report has been produced with the financial assistance of the European Union and the Republic of Turkey. Its contents are the sole responsibility of orum Governorship Central Villages Service Provision Union and do not necessarily reflect the views of the European Union and the Republic of Turkey.

@keepbeesalive

www.keepbeesalive.net

Szleşme No : TREESP1.2NEETPRO/P-03/147
Proje adı : "Arıları Yaşat, Geleceğini Kazan"
"Keep Bees Alive, Earn Your Future"

Adres : orum Valiliği Ek-1 Binası Zemin Kat
Web : <https://www.keepbeesalive.net>
E posta : keepbeesalive@gmail.com